

Nro 19.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Költ Bétsben Septembernek 3 dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Nemtsak a' *Conciergerie*, hanem minden tömlőtök dugva vagynak a' fogságra vitellekkel, és tsak nem minden napon szaporodik azoknak izamok. Még azok is, a' kik az 1790-dik esztendőbeli constitutiót koholták, mindnyájan tömlőtökre hányattattak. Hat ugyan mikor lelzen már vége e' szertelen való nyomorúságnak és törvénytelen tselekedeteknek?

Augustusnak 1 ső napjától fogva 10-kig Fr. Országban történt nevezetesebb dolgok ezek vóltanak: *Caen* városa Aug. 2-dikán az új constitutiót bé vévén, magát a' N. Gyűlés alá vetette.—

Pethionnak familiája meg fogatván Párisba vitetett. *Buzót* a' *Caeni* pártosságnak indítója el futott. *Challos* Generál 1500 patrióta katonákkal 20 ezer Royalistákat, ha igaz, meg vert. Egy levegő égben hajókázó mester egy alkotmányt készített, és mutatott bé a' N. Gyűlésnek, mellynek segítségével a' Fr. köz társaságnak minden eiteléseit könnyen öszve ronthatya. (Ez is egy új találmány az emberi nemzetnek vesztegetésére, hasonló a' puska porhoz.) Ezen új alkotmánynak meg vizsgálata *Guiron-Morvau*-ra biztatott. *Arnault* arról tett a' N. Gyűlésnek jelentést, hogy a' Fr. köz társaságnak Konstántinápolyba küldetett követje *Semonville*, Helvetziában a' Cs. Agensek által, a' kik Párisból mentenek ő utánna, meg fogattatott — az ott lévő ki költözött Frantziák által környül vétetett, mind ő, mind a' Fr. köz társaság általok király gyilkosainak nevezettek, hogy minden *Semonvillénél* találtott kints, és papiros el vétetett, hogy ő maga *Mantuába* vitetett, onnan pedig, a' mint hallatik, a' *Spielbergi* fogságba Morva Országba fogva vitetetni. A' *Valenciennesi* vár volt kormányozójának, *Ferrand* Generálnak vétkül tulajdonitatik, hogy az ostromlók által ásatott mináknak, *contra-minákat* nem ásatott, mellyre nézve azt végezte a' N. Gyűlés, hogy a' melly Generál, vagy nemzeti biztos előbb fel adand valamelly várat, mint az ostromló ellenség a' kö-falakon nyílásokat csinálna, halállal büntetessen meg. — Úgy hallatik, hogy *Danton* néhány nemzeti képviselőkkel azon munkálódik, mitsoda úton módon kellene a' frigy hatalmasságokkal békességre lépni, sőt Párisban az a' hír foly, hogy ő már el is ment volna a' békességnek szerzésére, és hogy ezen szerzetendő békességnek fundamentomául az tételt volna, hogy ha a' szövetséges fejedelmek a' Frantzia köz társaságnak belső dolgaiban magokat nem avattyák, tehát ők, mind a' királynét, mind az egész királyi familiát szabadon fogják bontani. *Hünigában* Alsatziának erős városában, a' múlt hólnapban történt gyűlés, és az által meg

emésztetett fegyveres tár miatt azt végezte a' N. Gyűlés Aug. 9-dik napján, hogy a' nevezett városnak polgári Előjárói kötelesek ezen tűznek és a' kútakban lévő viz szükségének okait ki nyomozni, és azokat, a' kik bűnösöknek fognak találtatni, a' Revolutionalis Széknek által adni. E' mellett hogy minden várbeli kórmányozók élteknek vesztesége alatt tartozzanak a' réájok bízott épületekért és fegyveres táraikért felelni.

A' közönséges jóra vigyázó Commissiónak szószóllója *Barrere* tudtára adta a' N. Gyűlésnek, hogy a' szövetséges hatalmasságok még azokat a' neutralis, avagy részre nem hajló hajókat is, a' mellyek eddig eleséget vittének a' Fr. közönséges társaságnak, el foglallyák, azomban azzal bízatta őket, hogy ellenségeiknek minden éhséget okozni akaró plánumaikat héjjáavalóvá teszi a' jelenvaló éftendőbeli gazdag termés. Mindazonáltal illetén végzéseket hozott a' N. Gyűlés, hogy: 1. Minden kerületben egy gabonás tárház építtessen a' Fr. közönséges társaság Izámára, mellyeknek bé töltésekre 100 millió livra adattasson a' belső dolgokra vigyázó ministernek a' közönséges kasszából. — 2. A' lakosok, vagy egézfelen, vagy egy részént, gabonát fizessének közönséges adóban. — 3. A' gabonás táraknak bé fzedői mindenkor a' közönséges piatzokon menő gabouának árrok szerént adjanak quietantiát a' gabonát vivőknek. — 4. Minden kerületben a' népnek sokságáhozképest sütő kementzék építtessenek, és szüntelen kenyeret süssenek azokban a' sütők. — 5. A' melly kenyér sütők azt nem miveléndik, öt éftendeig fosztassanak meg polgári jussaiktól, ennekfelette éftendeig vasban járjanak.

Az új Consitutiónak közönséges bé vételét követett napon tartatott gyűlésben, azt terjesztette *La Croix* a' N. Gyűlés eleibe, hogy minekutánna az új constitutiónak tökéletességre lett vitele által a' mostani N. Gyűlés maga kötelességét végbe vitte volna, hogy ne láttassák magokat ál-

landóknak tenni akarni, az újabb törvények szerint, szükség volna az új kormány székét öfve gyűjteni. Erre azt végzette a' N. Gyűlés, hogy minden osztályoknak kerületei jegyeznék fel a' lakosoknak számát, és küldenék bé a' N. Gyűlésnek, melly dolog mihelyt végbe megyen, mingyárt újabb formán fogják az Országot felosztani, és akkor az új N. Gyűlést egybe hívni.

Oz *Alpesi* Fr. seregeknek fő kormányozója *Kellermann* Generál, és az ahhoz küldetett N. biztosok arról tettek a' N. Gyűlésnek jelentést, hogy ök 20 ezer emberrel mentenek *Lyon* városa alá — hogy a' lakosokhoz bé küldött patensben megparantsolták, hogy senki, sem az úttzákon, sem az ablakokban ne mérészellyen fegyveresen megjelenni — hogy minden mostani polgári és hadi tisztviselők fosztassanak meg hivatalyaiktól, és mások tétetessenek azok helyett a' N. biztosok által — hogy az ott való fegyveres ház adattasson által a' közönséges társaság seregeinek — hogy a' *Lyon*i lakosok fizessék meg az ellenek tett hadi kézületnek költségét — hogy a' Nemz. Gyűlésnek Májusnak 31-dik napjától fogva hozott végzései tellyesítessenek bé *Lyonban*. Mindezekre pedig tsak egy órányi gondolkozásra való időt engedett *Kellermann* Generál a' *Lyon*i lakosoknak.

Hadi Történetek és Környül állások.

Melly nagy veszedelem közt forgott légyen *Valentzia* városa, az égyyesült seregek által lett kemény ostromoltatása alatt, ha másból nem is, abból ki teltzik, hogy abba 76120 ágyú golyóbis, 45177 bomba, 20795 granat, 102 kártáts, 40077 kö golyóbis, 533 vachtel, és 15 puskaporoszsák lövetett bé.

Az innen ki költözött Fr. seregek között lévő lovasok válogatott és szép emberekből állottanak. Ez a' regiment két ezttendővel ennekelötte *le regiment de la République*, az az, Közönsé-

ges Társaság regementének neveztetett, de mióltától fogva a' sizerentsétlen XVI Lajos királyt, meg ölettetésének helyére kisírte, azóltától fogva *Regiment de la mort*, az az, halál regementnek hivattatik. Önön magok a' Valentziai lakosok is irtóztak ettől, és *l' Escadron de l' ochaffaut*, hóhér escadronnak tsúfolták.

*Quesnoy*ból (Quercetumból) jött magános levélből olvassuk, hogy a' *Yorki* hertzeg Gr. *Clerfait* hadi tármester, és *Hohenloé* hertzeg, August. 7-dik napján, *Cambray* és *Bouchain* közt táborozott Frantziákat, véletlenül meg támadták, győzhetetlen tartott sántzaikból ki úzték, minden bagazziákat, és tábori eszközeiket el nyerték, és sokat a' más világra küldöttek közzülök. — Az Anglus katonák, régen nem nyertek annyi prédát, mint itten.

Hohenloé hertzeg múlt Augustusnak 6 ik napján *Quesnoy* mellett a' Mormali erdőben meg támadta a' Frantziákat, a' kik olly véggel sántzolták bé ottan magokat, hogy a' *Quesnoy*t ostromló égyyesült seregeket szüntelen nyughatatlankodtassák, közülök 500 embert le vágott, 200 pedig el fogott. Úgy halljuk, hogy *Bolió* Generalis is diadalmaskodott rajtok *Mauboge* mellett.

A' *Luxemburgi* tartományból az a' hír érkezett hozzánk, hogy az *Arlon* mellett táborozó Austriai seregeknek száma mind úntalan nevedik, és hogy 30 ezer főből álló sereg fog ott öszve gyülleni; mi végre, még most nem tudatik, sokan úgy vélekednek, hogy azok Lotháringiába fognának bé rontani, és a' midön Prusszusok *Saarlouist* (most *Saarlibrenek* nevezik a' Frantziák) meg fogják szállani, ezek *Longvit* fogják bé keríteni. Hogy ha ezeknek el vételekben sizerentsék lehetnek az égyyesült seregek, úgy osztán mind *Metzbe*, mind *Thionvillebe* vivő utakat el zárják, és tsendesen kvártélyozhatnák jövő télen Lotháringiában.

Augustusnak 19-dik napján, tökéletessen bé zárták az égyyesült seregek *Quesnoit*, úgy hogy jobb szárnyok *Denain*, bal szárnyok pedig a' *Mor-*

mali erdő mellett vagyon. Ezen fekvés által minden *Quesnoiba* vivő utak ügyvel vagynak zárattatva, hogy abból sem ki, sem belé senkinek sem lehet menni, seregeinknek hírek nélkül.

Rastadtból (a' *Badeni Marchionatusból*) érkezett levelek fzerént, Aug. 12-dik napján Gróf *Wurmser* meg támadván, a' *Weisenburg* és *Lauterburg* közt lévő sántzokban a' *Frantziákat*, nem tsak meg verte őket, hanem ennekfelette, azokból úgy ki szoritotta, hogy már most szabadon mehet *Strafzburgnak* ostromlására.

Ugyan onnan érkezett magános levelek által tudósítatunk, hogy *Augustusnak* 20-dik napján, reggeli három órakor kemény ágyúzás hallatott a' *Rajna* vize mellett, a' melly 7 egész órákig tartott, most keményebben, majd gyengébben. Itten is az égygyesült seregeké vólt a' győzödelem, a' kik *Jokrimot* mingyárt el foglalták, az az előtt való tetőkön magokat bé sántzolt *Frantziákat* onnan ki üzték, és a' méhes erdőbe szoritották.

Karlsruhéból a' *Badeni Marchiónak* lakó városából azt irják, hogy Aug. 21-dik napján nagy füst láttatott a' *Rajna* mellett, melly, a' mint onnan ki lehetett venni, az említett méhes erdő tűzének füste vala. A' *Rajna* vizének bal oldalán is meg verték a' német seregek a' *Frantziákat*.

Jokrimnak Aug. 20-dik napján lett el vétetéséről illyetén tudósítást vettünk *Germersheimből*. Jó hajnalban maga meg támadta Gróf *Wurmser* a' *Frantziákat*, és nemtsak az ott lévő sántzokat, hanem a' *Fr.* tábornak is egy részét 10 ágyúkkal égyetemben el foglalta, és 300 *Frantziákat* ejtett fogságba. — Már most *Lauterburg* mellett fekszik, a' méhes erdő előtt.

Rheinzáberből is azt irta egy valaki, hogy a' *Conde* hertzeg serege, nevezetesen a' *Mirubó* regemente, és a' *Salm* hufzárjai igen vitézi módon viselték magokat *Jokrim* alatt. Nevezetesen egy *Schanzenbach* nevezetű adjutáns, születésre nézve *Landaui* fi, három hufzárral egy nagy ágyút el nyert, *Conde* hertzegnek ajándékozta, és

a' tölle adatott ajándékot egészen a' hufzárok-
nak engedte. Ezek a' *Salmi* hufzárok rohantanak
Halmbach nevü helységre is, a' honnan szerentsés-
sen ki üzték a' patriota Frantziákat.

Augustusnak 23-dik napján illetén jelentést
küldött Gr. *Wurmser* Pichelbergi fő kvártélyából
a' Bétsi udvari hadi Kantzelláriához, azon via-
dalról, melly F. M. L. *Waldeck* hertzeg és a'
Frantziák közt az előtt való napon *Bergzäbern*
mellett a' *Biponti* hertzogségben történt. A' Hor-
váth Országi, véghelyi bataliont, melly a' *Berg-
zäberni* szőlő hegyekre telepedett le, reggeli hét
órákor meg támadták a' Frantziák, a' melly tör-
ténét tudtára adattatván *Waldeck* hertzegnek,
Császár gyalog regimentének 1 batalionnyával,
3 compánia Székelyekkel, és maga dragonyos re-
gimentének 3 escadronnyával rajtok ütött, 's öket
onnan el üzte; de azért még is egész napon tar-
tott az ágyúzás. Dél után két órákor seregünk-
nek bal szárnyára keményen rajta hajtottak a'
Frantziák, de csak tettetésből, mert kevés szem-
pillantásokkal azután fel kerekedvén az ellenség
Weisenburgi táborából, seregünknek jobb szár-
nya és közepe ellen indúlt, holott *Brunner* Gen.
Májor derekasan védelmezte magát mind addig,
mig *Waldeck* hertzeg segítségére érkezett volna,
a' midön két versben is villza nyomatott az el-
lenség, és 1 nyóltz fontos ágyú el is vétetett töl-
le. Hogyha a' mezőnek égyenetlensége engedte,
és a' gyalogság közelebb férhetett volna a' Fran-
tziákhoz, bizonyosan győzedelmet vettének vol-
na rajtok az Austriai seregek. Estéli hét óráig
tartott ez a' viadal, mellyben leg alább 4000
ágyú lövést tettek a' Frantziák; de a' mi batte-
riáink sem maradtak adossak. Részünkről mint-
egygy 100 ember esett el, ellenben az ellenség kö-
zül sokkal több. - *Waldeck* hertzeg, igen ditsiri
Brunner és *Mészáros* Gen. Májoroknak, *Roselmi-
ni* Császár regimentéből való Obesternek, és B.
Szörényi Erdődy hufzár regimentebeli fő Strázsa
mesternek jeles magok yiseletekef. E' történetről

ennekutánna bővebb jelentést fog tenni *Wurmser* lovas hadi vezér.

Elegyes Tudósítások.

A' mint a' hir szárnyal, az Angliai hadakozó hajók bé mentek a' *Toluni* és *Marsiliai* ki kötő helyekbe, és nagy örömmel fogattattak a' lakosok által. Némellyek úgy gondolkodnak, hogy e' két nevezett városok, és még *Lyon* is egy Fr. Országtól el szakadott különös respublikát akarnak az Anglusoknak és Spanyoloknak protectiójok, az az, védelmek alatt formálni. De e' mind csak hir, és nem valóság; sokkal bizonyosabb az, hogy *Kellermann* Generál 20 ezer emberrel indult *Marsilia* felé, és hogy ha a' gyengébb eszközök nem használnak meg szelidítésekre, a' N. Gyűlésnek decretoma szerént, kemény eszközökkel fog ellenek élni.

Sokan a' nem sokára következendő békességről álmodoznak; azomban bizonyosnak lenni iratik *Frankfurtból*, hogy múlt *Juliusnak* 14-ik napján, a' Prussziai táborban kemény szövetséget kötöttek az Angliai és Prussziai királyok egymás közt, hogy mind addig le nem fogják fegyvereket tenni, valameddig a' Frantzia nemzet azokat a' tartományokat és várakat vissza nem adja az Anglusoknak, a' mellyeket ebben a' folyó században töllök el vett.

Engedelmet kérek E. Olvasóimtól, hogy az időnek szorossága, és környül állások miatt egész árkussal nem szolgálhatok.

Doct. Decsy Sámuel.